

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
ыйтан тахсар

№ 37(5393)

1980 сүл. Кулун тутар 25 күнэ
оптуорунньун

Сыаната
2 харчы

ҮӨРЭХ ДЫЛЫН ТЭРЭЭНИННЭЭХТИК ТҮМҮКТҮӨХХЭ

Политическай уонна экономическай үөрөх дыла түмүктөнөрө икки айы кыай-бат көм хаалла.

Быйыл дарыны партийнай тэрилтэлэр, ханайыстыбаны салаллааччылар үлэни-төр политическай уонна экономическай үөрөхтөрүгэр суолта биэрэр, болдомто-рун уурар сирдэригэр үөрөх тэрээниэ куураана суох. Ол курдук Хадаарга, олох-дьаһах комбинатыгар, 13 №-дээх СПТУ-га, Диринг уонна Чурапчы орто, Арылаах адыс кылаастаах оскуолаларыгар партийнай үөрөх былааннаахтык ытыллар.

Оройуонга эппинтээх партийнай со-рудааха үгүс суобастаахтык сыһыанна-лар, кыһамнылаахтык, айымнылаахтык үлэлиир пропагандастар адыраа суохтар. Кинилэр ортолоругар И. И. Коркин (Кы-лаанах), Д. В. Синцев (Мугудай), И. Я. Собакин (Хадаар), К. К. Перяков (Чу-рапчы) уо. д. а. опиттаах пропагандис-тары сөргө А. Т. Попова (Болтоно), М. А. Борисова (Арылаах), Г. Г. Лаврентьев (Одзулуун), С. А. Попов (редакция) кур-дук эдэрдэр үүнэн илэллэрэ көрөхсөм-лөөх.

Пропагандистар баһыйар үгүс өттүлэрэ айар былааннаахтар, истэччилэри кытта үлэлэрин улам түспэраллар, занатилар идеянай-теоретическай таһымнарын үрдү-түн иһөргө дьулуһаллар. Үгүстөр партия советскай дьонно ленинни, коммуни-стическайдым олоһорго, үлэлииргө, охсу-ларга ыгырымыттар дьылаанан эппинт-тир итиннэ истэччилэр В. И. Ленин теоретическай кэлиниэтибэтигэр интэ-ривестэрин үрдэтэр иһин айымнылаахтык үлэлииллэр.

Ол эрээри коммунистар, партията суох активистар марксистскай-ленинскэй үө-рөхтэрин төрийиңгэ партийнай тэрилтэлэр үлэлэригэр билигин дарыны элбөх итэрс-төр уонна көтүтүүлэр бааллар. Үөрөх дылын ааспыт алта ыйыгар сорох сир-дэргэ көккө политическалар 5-6 эрэ занатилары ытыттылар. Бу итэрс ордук экономическай үөрөххэ сыһыаннаах. Ол курдук сорох оскуолаларга занатилар хаачыстыбалара, идеянай-теоретическай таһымнара билигин көрдөбүлгө эппинт-

төөбөт, намыһах туруктаах. Истэччилэр социалистическай эбэһээтистибэлэрин публичнайдык көмүскээһиннэрэ үгүс сир-дэргэ төриллбөтө, общественнай-полити-ческай активистарын үрдэтин эмиз-ыраарынан ситэтэ суох.

Ол үрдүнэн сорох партийнай, комсо-мольскай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр, ханайыстыбаны салаллааччылар поли-тическай уонна экономическай үөрөх кэ-дүүһүн үрдэтингэ, занатилар идеянай-теоретическай таһымнарыгар, кинилэр мировоззренческай тосхоллоругар, истэч-чилэр практическай үлэлэрин көдүүс-төөхтик төрийиңгэ септөөх хонтуруолу олохтооботтор.

Аһаҥас занатилары ытыты, занатил-ларга сылдыс уонна ырыты, полит-ическалар эбэтэр семинарга программалаах матырыйаал төһө дириҥтик уонна төлө-рутук үөрэтиллэрин бэрэбэркэлээһин сө-рөх сирдэргэ олох да төриллбөт.

Хас биридик пропагандастан дириҥ теоретическай уонна методическай билии эрийиллэр. Пропагандастан матырыйаал ис хоһоонун дириҥтик арыыны, туруорул-лар боппурөөһү интерпретацияйдык, көх-төөхтүк дьуулаһыны ситиһи, үөрэтил-лэр теманы олоһу кытта ыкса сыбааста-һин ирдэнэр. Маныаха партийнай тэри-лэлэртөн, ханайыстыбаны салаллааччы-лартан үтүмнээх көмө оҥорулуохтаах. Хомойуох иһин, бу үгүс сирдэргэ ыма-лыбат.

Таһаарылыбыт итэрсэстэри тургэниик туоратан политическай уонна эконо-мическай үөрөх бары оскуолалара үлэлэрин ситиһиннээхтик түмүктүүлэрин туһугар бу күнүртөн элбөх үлэ ытыллара эр-эһиллэр. Үөрөх бары формаларыгар про-граммалаах матырыйаалы таһынан та-баарыс Л. И. Брежнев Бауманскай бы-бардыр уокурук быһбардааччыларын кытта көрсүһүүгө өтүннэ үөрэтиллэхтээх. Үөрөх дыла «Ленин дьылаата таһынаах уонна кыайа турар» дьон темнан тү-мүктөннэхтээх.

И. НЕУСТРОЕВ,

ССКП райкомун пропаганда уонна агитацияда отделын сэбиэдиссэйин солбуйааччы.

Ленинскэй ударнай вахтаба

Былаанын
икки бүк

Субуруускай аатынан совхоз Солдатовскайы от-делениетын Е. Н. Крон-никова старшайдаах «Юность» комсомоль-скай-ыгчат ферматын коллектива олуньуга үүт ымыһар үрдүк си-тиһиннээхтээх.

Кинилэртэн биридэ-тэрэ Т. Т. Николаева хас биридик ыһаарытан 141 кг үрүн илгин ман бы-лаанын 120 бырыһыан толорбута.

Татьяна Тихоновна улуу сирдыт юбилейи дотойнайдык көрсө-р иһин бу күнүргө дьу-луурдаахтык үлэлиир.

Е. АНДРЕЕВ.

Бизэ ыйга— сэттэ ыйдаабыны

«Чурапчы» совхоз Сы-лааччылар отделениетын тракториһа И. Г. Местни-ков 1979—1980 сс сүөһү кыстыгы асыт бизэ ыйыгар МТЗ-82 тракто-рынан 912 эталоннай гек-тардаах үлэни толорон, сэттэ ыйдаах иккибитин 172 эталоннай гектары-нан аһарда. Онон кини совхоз отделениетыгар куоталаһыһа бастаан иһэр.

научнай-чинчийэр ин-ститутун үлэһиттэрэ онордулар. Картада Согурууауу-ини Си-бирь дириҥ түгэрэ би-лэстэннэ. Сиртэв хос-тонор баһы ханна көрдүөххэ сөбүн кини ыйар.

Иркутскай

БОЛОТУНАЛГА—
БАСТААН КЭЛБИТ
ДЬОН

Эдэр художник Нико-лай Чубакин айар био-графилыгар аан бас-

«Вачуот Знава» орден кавалера Иван Михайлович Дьяковскай старшайдаах 4 кыһылаах ээһе Карл Маркс аатынан совхоз Одзулууннаахы отделиени-тэри пхтиастаа бутэһин ыһаар 100 биз баһыттан 75 кулуну ыһаар, 12 тыһымыча солк. суумалаах ха-палаһа курдууну турарга социалистическай эбэһ-ээтистибэни ыһаар үлэлиир.

Снимокка: ээһе биер опиттаах сыгыһыга Сосан Федорович Константинов. П. Оконешников фотота.

Иван Таврильевич В. И. Ленин төрөөбүтэ 110 сыла туохуутун үлэ-бэ өссө үчүгэй бэлэхтөөх көрсөргө соруктанар.

И. МОНАСТЫРЕВА.

Тотоойу аһылык иһин

Видиги отделениебы-тыгар общественнай сүө-һүгэ тотоойу кыстыгы хаачыһар туһугар эбии аһылыгы бэлэмнээһингэ эрдэттэн былааннаах үлэни төрийиһипит.

Сүрүн болдомто тала-бы соботуспалааһыһыга уурулуубута. Нэһилиэк общественноһы, Амма орто оскуоланы коллек-тивны куустэриһэн ба-рыта 80-ча тонна эбии аһылык бэлэмнээхтээ. Итинтан билигин туру-гунан 41 тоннаһы туту-лубут.

Талабы таһынан күһүн хаппыласта сэбирдэһин мунньубуппун. Видигин 5 тонна курдук сэбирдэ-һи сүөһүгэ сиэтэхтээх-пит.

Кыстык Кутдаа оту престэһинтөн хвалыт от сыатын хомуйтаран көсһинэрбөө эбэн биэрэ-бит. Бу үлэҕэ ферма Фу-ражира Д. П. Диодоров смалдыар.

В. СОЗОНОВ,
бригадчыр.

Болугур.

Норуому таһаллар

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаахы от-делениетыгар баһыһаага органическай уовурдууну таһыны тэрээһиннээхтик ытыттылар. Мугудайдар кулун тутар 24 күнүгэ-8и туругунан барыта 1687 тонна норуому ба-һыһаага киллэрдиһэр.

Бу—оройуонга бастык көрдөрүү.

«СО» корр.

Элбэби онордулар

Аспыт субуотада Эри-дик Эристин аатынан совхоз кини аппаратын үлэһиттэрэ Николай Пе-трович Тарасов салаа-тынан Хоптодо отделе-ниетын Ат Уулаппыт ферматыгар тахсан су-буотунуһуктаатылар.

Ити күн манна элбөх үлэһиттэ: 80-ча борооску уонна 14 тыһааҥа турар хотонун иһигэр хаппаһык быһытар оҥорулунулар на. Кини аппарат үлэ-һиттэрэ кэлэр өттүгэр бу үлэлэрин салгыһар бы-лааннаахтар.

И. ЗАХАРОВ.

КОНВЕЙЕРГА— ДЫЗЭЛЭР

Нерюнгрига болдо-буун иһиннэ бөдөн па-пелган дьыһа тутар комбинат бастаан уо-чарата үлэҕэ киллэри-лһинэ, дьыһа биклэрор ССТА корреспонденца Д. Бубакин.

БАМ зоналыгар баар ити куорат тургэниик үүтэр, Саха сирин ин-дустриалнай иһинэ буола кубулуйар. Оло-рор дьыһа-уот проблема-та Саха сирин Согуруу өттүгэрэ территория проиаводст-веннай комплекс

объектарын надрдарын проблематынан эмиз буолар.

Сыл бүтүүтүгэр ком-бинат иккис уочарата үлэҕэ киириһэ. Пред-приятие бырайыактан-мыт ыһаататыгар тийдэһинэ Нерюнгри-га олоһор дьыһа сыл ах-кыс 100-түү тыһымыча квадратнай метринэн эбиллэрэ. Обществен-най дьыһаары тутуу тэ-һимэ аһа түргэтиһэ.

Нерюнгри, Саха АССР.

БАСТАНЫ КАРТА

Бастаан аналлаах карта БАМ зоналыгар умир рудатын, сары уонна онноох метал-лар үөскөөн сытар сир-дэрин салгыһа көрдө-һүгүнэ хайысханы туол-кайдыр, дьыһа иһи-тиннэрор ССТА коррес-пондеца А. Гайдай.

Ити картаны Геооло-гия, геофизика уонна минеральнай сыры Илинги Сибирдөөһи

ҮЛЭБЭ ХОРСУН БЫҢЫ МАГИСТРАЛЫГАР

ССТА корреспонденца Э. Голодизинай, Хабаров-скай кыраай художник-тары болдомторорун бастаан комсомольскай десаннар кэлбит түкү-иригиттэн тардаллар. Уонунан художниктар уонна графиктар айым-ныларымтар Байкал—Амур баһыйар темана буолар. Үгүстөр бай-лэрин үлэлэрин Алона, Ургал, Солови үлэһи-таригар киллэрдикэ быһаһаһалар саала-рыгар уонна художе-ственнай галерейаларга аһаһа бөлөхтөһүлөр.

БАМ иһин үлэһиттэ.

Политической уонна экономической үөрэх

ХААЛЫНЫ СИТТЭРЭ ОХСУОХХА

Карл Маркс аатынан совхоз Волугурдаагы* отделениегыгар тэриллэбит 12 истэччилээх «Сайдыллар социализм Конституцията» оскуола-а пропагандинан сельсовет исполкомун председателэ М. М. Диодоров үлэтир. Занятие-лар график быһыытынан ытыллан иһэллэр.

«ССКП политика — марксизм-ленинизм олох-хо кириитэ» оскуола 22 истэччилээх. Манна пропагандинан отделение управлющайа А. П. Ефимов аһаабыттан 4 занятие ытыллы-

на. Ол эрэри бу оскуола-а истэччилэр занятиелары үгүстүк көтүтэллэр.

Ордук улахан хаалык үлэтирэр экономическай үөрөхтөөһүнү таһаарылына. Онон бу болпуруос кулун тутар 18 күнүгэр отделение советыгар көрүлүнэ. Экономическай билии түрүттэри үөрэтэр икки оскуолаттан биригэдиир Е. Е. Карпов пропаган-дистаах Кыстык Кугда быһыысытара үөрэнэр

оскуолаларыгар, кыр-дык, программа быһыы-тынан сый устата 32 чаас көрүлүбүтүтэн 8 чааһа хаалла. Оттон Д. Н. Седалищева сала-йар юбилейнай ферма коллективыгар тэрилли-бит оскуолаа улахан хаалык табыста. Онон манна пропагандинан отделение зоотехника коммунист М. Х. Абра-мова аһаана.

Нырэйи көрүү, ынары ыһыһы, сүөһүнү иити-бастыт опытын, үөрөтөр

зоветкружоктартан А. И. Сергеева пропагандис-тлах куруһуок үчүгөйдү-үлэһэн иһэр, програм-маларын бүтэрэллэрэ чаас хаалла. Оттон вет-фельдшер М. Г. Никити-на салайахтаах куру-һуога терүт да үлэһэ-бэ.

Отделение совета эко-номической уонна зоо-тех-үөрөһү тэрийиһэ та-һаарыллыбыт хаалык-сэтиһинэрэргэ, үөр-дүмүтүн тэрээһиннээхти-түмүктүүргэ быһаччы со-руктары туруорда.

И. ФЕДОТОВ.

ХАМ-ТҮМ ЭРЭ ҮӨРЭНЭЛЛЭР

Субуруускай аатынан совхоза экономическай үөрөх 9 оскуолатыгар 207 киһи хабыллыбыта. Ити совхоз рабочадыгарын агардарыттан эрэ ордута.

«Салайааччы үлэтэ» ос-куолаа (пропагандист А. В. Ефремов) киһи аппа-рат специалистар, Ха-тыкы уонна Болтоҕо от-делениетын управлю-щайдара, биригэдиирдэ-рэ, тыа хаһаайыстыба-тын специалистары—ба-рыта 20 киһи үөрэнэр. Занятиеларга үлэ стили-гөр сыһааннаах болпу-

руостарга дакылааттар, коллективтер ытыллылар. Ол эрэри бу тэрийэр үлэтэ быһаччы көмөлө-хүөктөөх оскуола заня-тиелара расписание бы-һыытынан ытыллан ис-киттэр.

Экономическай билии түрүттэри үөрөтөр ос-куолаларынан 60 киһи хабыллыбыта. Бу оскуо-лаларга 3-түү эрэ заня-тие ытыллына. Оттон производство көдүүһүн уонна үлэ хаачыстыба-тын үрдэти бастыт опы-тын оскуолаларыгар 182

рабочай үөрэнэр. Манна занятиелар эмиэ дөрүн-дөрүн буолаллар. Соло-вьев отделениетын зоо-техника М. Н. Комподое-ва, Болтоҕо ветерана Ю. П. Косиофонов салайар оскуолалара баччаанга диэри баара-суоҕа 4-түү занятиены ытытылар.

Итинэн экономическай үөрөххэ программаттан улахан хаалык таһаары-лына. Пропагандистар сөптөөх түмүгү оҕостол-лор, куоттарыны сити-һиннэрэллэрэ эрийиллэр.

В. ПЕРМЯКОВ.

БИРИЭМЭ ТИЭТЭТЭР

номическай билиилэрин үрдэтиһэ улахан бытаа-рыы тахсыбыт. «Сайдыл-лар социализм Консти-туцията» комсомольскай оскуола (пропагандист М. Д. Дычковская) баара-суоҕа 6 занятиены ыты-та. Детсад коллективы-гар тэриллэбит Е. П. Ти-мфеева салайааччылаах политической үөрөх ос-куолатыгар занятие сэт-тэтэ эрэ буолбут. Аҕас Күөлэ уонна Уңуөлэ фермаларыгар тэрилли-бит оскуолалар програм-маттан эмиэ лаппа хаа-лан иһэллэр.

Үөрөһүлэр матыры-яаллар не хоһооннорун сабабыллаахтык арыаһы, занятиелар идейнай та-һымнарын үрдэти, олоху кытта сибээстэрин хаач-чылы, ыраадынан сит-тэтэ суох.

Бириэмэ ыраатта, үө-рөх дыла түмүктэнэрэ чугаһаата. Партийнай, комсомольскай тэрилтэ-лэр полит-үөрөһү тэри-йиһэ тахсыбыт бөдөҥ итэҕэстэри түргөтүк туоратыах тустаахтар.

В. ПОПОВ.

НАРОДНАЙ УНИВЕРСИТЕТ ЫҢЫРАР

ССКП райкомун бюротун уураадынан оройуонна 5 факультеттээх народнай университет үлэтир.

Педагогическай билиилэргэ факуль-тет истэччилэрэ — учууталлар, оҕо уч-рождениеларын үлэһиттэрэ, төрөппүт-төр. Факультет декана Чурапчы орто оскуолатын директорын интэр үлэһэ солбуйааччы А. И. Слепцова. Бастакы занятие «Оҕолор психологическай ура-тылара» дини темаҕа кулун тутар 27 күнүгэр күөһэ 7 чаастан орто оскуолаа ытыллыһа. Истэччилэргэ В. И. Ле-нин олохун уонна үлэтин холобурулар оҕону итин, үөрэтиһчилэргэ правовой билиилэри биэри болпуруостарыгар лекциялар аабыллыахтара.

Правовой билиилэр факультеттарыгар народнай суут сэттэтэллэрэ, таһаарыс-ты сууттар председателлэрэ, доброво-льнай народнай дружиналар началь-никтара, кадр отделларын инспектор-дара, тэрилтэлэр салайааччылара, ос-куолаларга государство уонна право те-рүттэрин үөрэтэр учууталлар сылдьа-лар. Бу факультеты народнай судьяа В. Т. Филиппов салайар. Бастакы за-нятие кулун тутар 23 күнүгэр күөһэ 8 чаастан народнай суут дьэтиһэр «Со-ветскай государство уонна право» дини темаҕа ытыллар.

Доруобуйа факультетын декана—са-нитарнай-эпидемиологическай станция кылаабынай арааһа Т. С. Посельская,

Бу факультетке эмп үлэһиттэрэ, тереп-пүттэр үөрөнэллэр. Занятиелар оро-йуоннаагы киһи библиотека дьэтиһэр кулун тутар 26 күнүттэн ытыллыах-тара. Быйыл бэйэ эмтэниитин буорту-тун, донордар, оһоллонууга маһнайгы медицинскай көмөҥү оҕоруу тустары-нан лекциялар аабыллыахтара.

Тыа хаһаайыстыбатын факультетын тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай инженерэ В. И. Поисеев салайар. Манна сүрүннөөн тыа хаһа-йыстыбатын специалистара үөрөннөх-тэрэ. Занятиелар тыа хаһаайыстыбатын управлениетын конторагыгар кулун тутар 25 күнүттэн сазаланаллар. Ис-тэччилэр быйыл сүөһүттөн бородуук-сууһаны ылыы технологиятын, ыһах сүөһүнү ууһатыы, бааһына уонна ходу-һа быһаҥын үрдэти прогрессивнай ыһаахтары үөрөтөхтэрэ.

Культура уонна искусство факульте-тын истэччилэрэ—культура үлэһиттэ-рэ, уус-уран самодеятельность кытыы-лаахтара, прикладной искусство сало-ну истэччилэрэ, ырыа уонна музыка учууталлара. Факультет декана—оро-йуоннаагы кыраайы үөрөтөр музей на-учнай үлэһитэ В. Д. Пилигина. Манна соҕа музыката, театральнай искусство, ойуулуур-дьүһүннүүр искусство сай-дыллары туһунан болпуруостар үө-ратилинэхтэрэ.

Үчүгэй дьон туһунан

КИНИНИ ҮЛЭ КИЭРГЭТТЭ

Е. Н. Герасимова уһун-нук ветеринарынан, бири-гэдииринэн үлэһэбитэ 1963 сылтан күн бүгүнү-гөр диэри продавецтыр.

Киһи иһилинэ: общес-твеннай олохтор активнай-дык кыттар. Уһун кэмгэ төрөппүттэр, дьахталлар комитеттары чилиэһинэ, профсоюз мөстөмүт председателинэн үлэһэн кэллэ.

Сотуртаагыта комму-нистическай үлэ ударнига Евакия Николаевнаы дьон-сөргөтэ бочуоттаах сынньаланга атаардылар. Киһи аадырыһыгар элбэх истин, иһирэх тыллар эһи-линнилэр.

— Төһө даҕаны пенсия-ба табыстарбын күүһүм-кыаһым тиһиэринэн сал-гым үлэһип баҕалаах-пын,— диир үөрө-көтө сө-һөргүр Евакия Нико-лаевна.

Кырдыбат сүрөхтөөх үлэһит дьахтарга ыстаал доруобуйаны, дьоллоох олоху баҕарабыт.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Холтоҕо.

ни кыстын оройугар
мафанынны хасты да
хошунка отуннарбакка
улаханлык тымыкта сар-
гытта.

Чурапча, ул. Нарла Маркса 12. Тираш 31